

PROGRAM ZA PROVJERU INOVATIVNOG KONCEPTA - POC

Priručnik

April, 2025.

SADRŽAJ

I. O Programu za provjeru inovativnog koncepta	3
II. Prihvatljivi podnosioci.....	5
Prihvatljivost partnera i formiranje partnerstva	5
Broj Prijava po Podnosiocu prijave.....	6
III. TRAJANJE PROJEKATA	6
IV. FINANSIJSKA ALOKACIJA, IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA I INTENZITETI DRŽAVNE POMOĆI	6
Iznosi bespovratnih sredstava	6
V. PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA.....	7
Neprihvatljive aktivnosti projekta.....	7
VI. OBAVEZE KOJE SE ODOSE NA DRŽAVNU POMOĆ I POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI (DE MINIMIS POMOĆ)	8
Uslovi za dodjelu državne pomoći za projekte istraživanja i razvoja	8
Uslovi za dodjelu pomoći male vrijednosti (de <i>minimis</i> pomoći).....	14
VII. NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI	18
VIII. SUFINANSIRANJE OD STRANE PODNOSIOCA PRIJAVE	19
IX. DVOSTRUKO FINANSIRANJE	19
X. PRIHVATLJIVA PODRUČJA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	19
XI. POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA.....	20
Procjena projektnih prijedloga u odnosu na administrativne kriterijume	20
Procjena projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume odabira	21
Procjena uticaja na životnu sredinu.....	26
Donošenje odluke o finansiranju.....	27
XII. DOKUMENTACIJA KOJA JE POTREBNA ZA SPROVOĐENJE PROGRAMA.....	28
Dokumentacija za prijavu.....	28
XIII. INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PROVJERU INOVATIVNOG KONCEPTA	28

Program za provjeru inovativnog koncepta - PoC

I. O Programu za provjeru inovativnog koncepta

Programom provjere inovativnog koncepta se prepoznaje potreba za podršku inovacijama od najranijih faza istraživanja kako bi se osigurao pred-komercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog koncepta.

Provjera inovativnog koncepta potrebna je kako bi se pružili dokazi da su novi proces ili tehnologija ostvarljivi i da potencijalno mogu imati komercijalnu primjenu. Za nova preduzeća koja traže ulagače, uspješna provjera inovativnog koncepta će dati potencijalnim ulagačima sigurnost da je prototip ili proces daljeg razvoja tehnički izvodljiv, na taj način pomažući preduzeću u privlačenju klijenata i ulagača. Program će omogućiti sprovođenje sveobuhvatne komercijalne i tehničke verifikacije i validacije rezultata istraživanja s komercijalnim potencijalom, šta se radi kako bi se smanjili tehnički i komercijalni rizici te identifikovala najprikladnija strategija komercijalizacije i zaštitila inovacija.

Program PoC je jedna od najranijih faza u razvoju inovacija u kojoj se tek potvrđuje ispravnost koncepta tehnološkog rješenja pa projekti koji sadrže aktivnosti razvoja proizvoda, usluge, tehnologije, procesa kao i komercijalizacije neće biti finansirani iz Programa provjere inovativnog koncepta.

U sklopu ovog programa finansiraju se projekti koji imaju visok tehnološki rizik to jest oni za koje nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i kao takvo funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti i pozitivan i negativan odnosno ovaj program će dati odgovore o isplativosti daljeg ulaganja u razvoj. Uspješni PoC projekti će pružiti ulagačima sigurnost da je proces tehnički izvodljiv i da prototip funkcioniše.

Programom će se primarno finansirati istraživačke aktivnosti na nivou tehnološke spremnosti TRL 3-4¹, koje se mogu svrstati u kategoriju industrijskog istraživanja².

Glavni cilj programa je podrška inovacijama u ranoj fazi istraživanja kako bi se osigurao pred-komercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0341:FIN:EN:PDF>

TRL 3: Eksperimentalno dokazivanje koncepta

TRL 4: Laboratorijska validacija tehnološkog koncepta

² Industrijsko istraživanje znači planirano istraživanje ili kritički pregled u cilju sticanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga odnosno za postizanje znatnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga. To obuhvata stvaranje sastavnih dijelova složenih sistema i može uključivati izradu prototipova u laboratorijskom okruženju ili u okruženju sa simuliranim interfejsima postojećih sistema te pilot-linije ako je to neophodno za industrijsko istraživanje, prvenstveno za provjeru generičke tehnologije.

koncepta te jačanje kapaciteta i sposobnosti privatnog sektora za istraživanje, razvoj i inovacije.

Cilj Programa: Povećanje razvoja i uvođenja inovativnih proizvoda ili procesa koji su rezultat primijenjenih istraživačko-razvojnih aktivnosti.

Specifični ciljevi:

- a) Kreiranje zalihe kvalitetnih inovativnih projekata s visokim nivoom spremnosti za dalji razvoj i komercijalizaciju i
- b) Jačanje kapaciteta i sposobnosti privatnog sektora za razvoj inovacija.

Rezultati koji se očekuju odmah nakon završetka sprovođenja projekata odnosno neposredni rezultati su sljedeći:

- a) Povećanje uključenosti osoblja u preduzeću u istraživačko-inovativne aktivnosti
- b) Izrađen prototip s naglaskom na izradu u laboratorijskom okruženju
- c) Demonstrirana tehnička izvodljivost
- d) Izvršena provjera i/ili pokrenut postupak zaštite IV
- e) Izrađena analiza tržišta
- f) Izrađena studija isplativosti
- g) Izrađen koncept i/ili strategija za razvoj ili komercijalizaciju proizvoda

II. Prihvatljivi podnosioci

U okviru ovog Programa prihvatljivi podnosioci su **Privredna društva** koja spadaju u jednu od tri kategorije:

Kategorija preduzeća	Broj radnika	Ukupan prihod	ili	Ukupna aktiva
Srednja preduzeća	< 250	≤ € 50 miliona		≤ € 43 miliona
Mala preduzeća	< 50	≤ € 10 miliona		≤ € 10 miliona
Mikro preduzeća	< 10	≤ € 2 miliona		≤ € 2 miliona

I ispunjavaju sljedeće uslove:

- da je u skladu sa definicijom u Prilogu 1. Uredbe GBER³;
- da je upisano u Centralni registar privrednih subjekata Crne Gore;
- da ima sjedište na teritoriji Crne Gore;
- da je ispunilo sve obaveze redovnog plaćanja poreza i doprinosa;
- da nije u pred-stečajnom, stečajnom postupku, odnosno u postupku likvidacije, obustavilo redovnu poslovnu aktivnost ili sl. u skladu s nacionalnim propisima;
- da u bilansu stanja na dan 31.12.2024. ima pozitivnu vrijednost kapitala;
- da nije koristio finansijsku pomoć iz javnih nacionalnih i međunarodnih izvora finansiranja, ili donatorskih programa za iste aktivnosti obuhvaćene projektnom prijavom. Ukoliko je podnosilac prijave konkurisao za sredstva od drugih davalaca državne pomoći za iste opravdane troškove, potrebno je da dostavi izjavu u kojoj se navodi iznos i status ove podrške.

Prihvatljivost partnera i formiranje partnerstva

Podnosioci moraju djelovati pojedinačno. Partnerske organizacije i partnerstvo bilo koje vrste nijesu prihvatljivi.

³ https://azzk.me/wp-content/uploads/2022/11/Prilog_7A.pdf strana 70.

Broj Prijava po Podnosiocu prijave

Podnosilac po Pozivu može podnijeti više od jednog projektnog prijedloga, s napomenom da se pojedinom dobitniku granta sredstva mogu dodijeliti samo za jedan projekat, te se isti troškovi ni u kakvim okolnostima ne smiju dvaput finansirati iz državnog budžeta, programa Unije, međunarodnih izvora te drugih davalaca državne pomoći.

III. TRAJANJE PROJEKATA

Sufinansiranje u Programu može trajati najmanje 4 a najviše 12 mjeseci, što znači da projekti treba da budu postavljeni na način da je predviđene projektne aktivnosti moguće realizovati u roku od 4 do 12 mjeseci.

IV. FINANSIJSKA ALOKACIJA, IZNOSI BESPOVRATNIH SREDSTAVA I INTENZITETI DRŽAVNE POMOĆI

Ukupna vrijednost pojedinog projekta uključuje:

- bespovratna sredstva koja će biti dodijeljena pojedinom projektu od strane Fonda za dio prihvatljivih troškova projekta, i
- sredstva podnosioca prijave za sufinansiranje ostatka vrijednosti prihvatljivih troškova.

Iznosi bespovratnih sredstava

Fond za inovacije Crne Gore izdvojio je sredstva u ukupnom iznosu od **400.000,00 EUR** za finansiranje inovativnih projekata po ovom Programu.

Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava koji se može dodijeliti pojedinom podnosiocu prijave i projektu iznosi:

- najniži iznos 20.000,00 EUR
- najviši iznos 40.000,00 EUR.

Fond zadržava pravo da ne dodijeli sva raspoloživa sredstva, kao i da dodijeli više sredstava ukoliko postanu dostupna.

V. PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI PROJEKTA

Prihvatljive aktivnosti su:

A)

- 1) Izrada prototipa u laboratorijskom okruženju
- 2) Demonstracija tehničke izvodljivosti

B)

- 1) Provjera i zaštita intelektualnog vlasništva
- 2) Analiza tržišta, Izrada studije izvodljivosti (engl. feasibility study), Izrada koncepta i/ili strategije za razvoj i/ili komercijalizaciju proizvoda (studija ili plan za komercijalizaciju)
- 3) Aktivnosti sprovođenja projekta.

Projekti koji će se finansirati ovim pozivom moraju obuhvatati minimalno jednu od aktivnosti iz Grupe A, u kombinaciji sa minimalno jednom aktivnošću iz Grupe B. Optimalna kombinacija projektnih aktivnosti podnosiocu omogućava da procijeni izvodljivost poslovne ideje koja se temelji na predloženoj tehnologiji. Ukoliko se tokom sprovođenja pokaže da projekat nije izvodljiv iz tehničko-tehnoloških razloga, podnosilac nije u obavezi da sprovede predložene aktivnosti koje spadaju u Grupu B.

Aktivnosti koje se neće sufinansirati Programom su sve aktivnosti koje se odnose na razvoj proizvoda i komercijalizaciju.

Neprihvatljive aktivnosti projekta

Neprihvatljive projektne aktivnosti su:

- aktivnosti koje se odnose na komercijalizaciju, odnosno ulaganja u svrhu jačanja proizvodnih ili prodajnih kapaciteta podnosioca prijave;
- aktivnosti i troškovi istraživanja i razvoja koje su tehnološki razvijene niže od dozvoljenog nivoa TRL 3 ili više od TRL 4;
- aktivnosti stavljanja konačnog proizvoda, usluge ili tehnologije na tržište;
- aktivnosti povezane sa povećanjem proizvodnih i drugih kapaciteta podnosioca prijave u slučaju da se proizvod/usluga/tehnologija/proces ne mogu smatrati inovativnim;
- podizanje gotovine sa projektnog računa;
- i sve druge aktivnosti koje nijesu navedene u odjeljku Prihvatljive aktivnosti projekta.

VI. OBAVEZE KOJE SE ODOSE NA DRŽAVNU POMOĆ I POMOĆ MALE VRIJEDNOSTI (DE MINIMIS POMOĆ)

Bespovratna sredstva koja Fond za inovacije dodjeljuje preduzećima za projekte u skladu sa ovim Programom predstavljaju državnu pomoć u smislu člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći⁴ i pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u smislu Uredbe Komisije (EU) br. 2023/2831 od 13. decembra 2023. godine o primjeni članova 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoć (u daljnjem tekstu: *de minimis* Uredba⁵), koja se u Crnoj Gori primjenjuje shodno Pravilniku o listi pravila o državnoj pomoći – prilog 7⁶.

Uslovi za dodjelu državne pomoći za projekte istraživanja i razvoja

Ovaj Program predstavlja akt na osnovu kojeg se dodjeljuje državna pomoć u smislu člana 4 stava 1 Zakona o kontroli državne pomoći.

1) Opšti uslovi usklađenosti državne pomoći

Na osnovu ovog Programa dodjeljuju se državna pomoć u skladu s Poglavljem I. i Poglavljem III. Odjeljkom 4. (Državna pomoć za istraživanje i razvoj i inovacije) članom 25. (državna pomoć za projekte istraživanja i razvoja) *Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija državne pomoći usklađenim sa unutrašnjim tržištem u primjeni člana 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije*⁷ (u daljem tekstu: Uredba 651/2014), *Uredbe Komisije (EU) br. 2017/1084 od 14. juna 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u vezi s državnom pomoći za infrastrukture luka i aerodroma, pravila za prijavu državne pomoći za kulturu i očuvanje baštine i za državnu pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu te regionalnih operativnih programa državne pomoći za najudaljenije regije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 702/2014 u vezi s izračunavanjem prihvatljivih troškova*⁸ (u daljem tekstu: Uredba 2017/1084), *Uredbe Komisije (EU) br. 2020/972 od 2. jula 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1407/2013 u pogledu njenog produženja i o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 u pogledu njenog produženja i odgovarajućih prilagođavanja*⁹ (u daljem tekstu: Uredba 2020/972) i Uredbe

⁴ "Službeni list Crne Gore", br. 012/18 od 23.02.2018.

⁵ SL L 2023/2831, 15.12.2023.

⁶ Sl. list CG br. 35/14, 2d/15, 38/15, 20/16, 33/2020, 38/2020, 53/2020, 98/2020, 130/2020, 44/2021, 107/2021, 131/2021, 15/2022, 52/2022, 34/2023, 57/2023, 115/2023 i 26/2024.

⁷ SL L 187, 26.6.2014.

⁸ SL L 156/1, 20.6.2017.

⁹ SL L 215, 7.7.2020.

Komisije (EU) 2021/1237 od 23. jula 2021. o izmjeni Uredbe (EU) br. 651/2014 o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutrašnjim tržištem u primjeni člana 107. i 108. Ugovora¹⁰ (u daljem tekstu: Uredba 2021/1237).

Ovaj se Program primjenjuje isključivo na državnu pomoć za koju je moguće tačno izračunati bruto ekvivalent bespovratnog sredstva *ex ante* bez potrebe za sprovođenjem procjene rizika („transparentna državna pomoć“) u skladu s Uredbom 651/2014 (kako je izmijenjena i dopunjena Uredbom 2017/1084, Uredbom 2020/972 i Uredbom 2021/1237).

Za obračun intenziteta državne pomoći i prihvatljivih troškova u skladu s ovim Programom, svi iznosi koji se upotrebljavaju su iznosi prije odbitka poreza i drugih naknada. Prihvatljivi troškovi moraju biti praćeni pisanim dokazima koji moraju biti konkretni i ažurirani.

Državna pomoć koja se isplaćuje s odlaganjem tj. u budućnosti, uključujući i državnu pomoć koja se isplaćuje u više dijelova, diskontira se na njenu vrijednost u trenutku dodjele, kao i prihvatljivi troškovi. Pri diskontiranju primjenjuje se diskontna kamatna stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele državne pomoći.

Na osnovu ovog Programa može se dodijeliti isključivo državna pomoć koja ima učinak podsticaja u skladu sa članom 6 Uredbe 651/2014, kako je izmijenjena Uredbama 1084/2017, 2020/972 i 2021/1237.

Državna pomoć ima učinak podsticaja ako je preduzeće iz tačke II. ovog Programa podnijelo pisani zahtjev za državnu pomoć Fondu za inovacije kao davaocu državne pomoći prije početka radova na projektu ili djelatnosti.

Pisani zahtjev mora sadržavati najmanje sljedeće podatke i informacije:

- (a) naziv i veličinu preduzeća;
- (b) opis projekta, uključujući datume njegovog početka i dovršetka;
- (c) lokaciju projekta;
- (d) popis troškova projekta;
- (e) vrstu pomoći (bespovratna sredstva) i iznos javnog finansiranja potrebnog za projekat.:

Početkom radova smatra se početak građevinskih radova povezanih s ulaganjem ili prva zakonski obavezujuća obveza za naručivanje opreme ili bilo koja druga obveza koja ulaganje čini neopozivim, u zavisnosti od toga šta nastupi prije. Kupovina zemljišta i pripremni radovi, npr. dobijanje dozvola i provođenje studija izvodljivosti, ne smatraju se početkom radova. U slučaju preuzimanja „početak radova“ znači trenutak sticanja imovine koja je direktno povezana sa stečenom poslovnom jedinicom.

¹⁰ SL L 270, 29.7.2021.

Ovaj Program ne primjenjuje se na:

- a) državnu pomoć za djelatnosti povezane s izvozom u treće zemlje ili države članice Evropske unije, to jest pomoć direktno povezanu s izvezenim količinama, uspostavljanjem i radom distribucijske mreže ili ostalim tekućim troškovima povezanim s izvoznom djelatnošću;
- b) državna pomoć uslovljena time da se prednost daje upotrebi domaće robe u odnosu na uvezenu robu;
- c) podnosiocu zahtjeva koji, kako je navedeno u Uredbi 651/2014, kako je izmijenjena Uredbama 2017/1084, 2020/972 i 2021/1237, članu 1 stavu 4.a) nije izvršio nalog za povrat državne pomoći na osnovu prethodne odluke Agencije za zaštitu konkurencije kojom je državna pomoć ocijenjena nezakonitom i neusklađenom sa unutrašnjim tržištem, uz izuzetak programa državne pomoći za naknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama i programa državne pomoći prema članu 19.b, odjeljku 2.a te odjeljku 16. poglavlja III Uredbe 651/2014, kako je izmijenjena Uredbama 2017/1084, 2020/972 i 2021/1237;
- d) kao jednokratna državna pomoć u korist privrednog subjekta iz tačke c);
- e) preduzećima u teškoćama. Međutim, odstupajući od toga, ovaj se Program primjenjuje na privredne subjekte koji na dan 31. decembra 2019. nijesu bili u teškoćama, ali su u periodu od 1. januara 2020 do 31. decembra 2021 postali privredni subjekti u teškoćama.

2) Specifični uslovi za državnu pomoć za istraživanje i razvoj

U skladu sa ovim Programom dodjeljuje se državna pomoć za projekte istraživanja i razvoja iz člana 25. Uredbe 651/2014, kako je izmijenjena Uredbama 2017/1084, 2020/972 i 2021/1237.

Dio projekta istraživanja i razvoja kojem se dodjeljuje državna pomoć u skladu s ovim Programom u potpunosti je obuhvaćen jednom ili više sljedećih kategorija:

- a) industrijsko istraživanje¹¹;

Na osnovu ovog Programa državna pomoć za projekte istraživanja i razvoja dodjeljuje se za aktivnosti navedene u tački VII ovog Programa, a za sljedeće prihvatljive troškove:

¹¹ „**industrijsko istraživanje**” znači planirano istraživanje ili kritičko ispitivanje u cilju stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga ili za dovođenje do značajnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga. Ono obuhvaća proizvodnju dijelova za složene sustave, a može uključivati izgradnju prototipa u laboratorijskim uvjetima ili u okruženju sa simuliranim interfejsom prema postojećim sustavima, kao i probnih linija malih razmjera za testiranje i provjeru učinkovitosti metoda proizvodnje kada je to neophodno za određeno industrijsko istraživanje a posebno za vrednovanje generičke tehnologije;

Prihvatljivi direktni troškovi su troškovi osoblja¹², i to:

1. **Troškovi plata osoblja** (bruto 2) zaposlenog kod podnosioca prijave i novozaposlenih koji će raditi na sprovođenju projekta.

Bruto 2 godišnja plata je stvarna trenutna plata zajedno sa socijalnim doprinosima zaposlenih za koje se očekuje da će raditi na projektu. Bruto platama pokriva se rad Rukovodioca projekta i stručnog tima (zaposlenih koji su uključeni u projekat) pod uslovom da su zaposleni podnosioca prijave s kojim imaju Ugovor o radu ili drugi ugovor u skladu sa Zakonom o radu ili Zakonom o obligacionim odnosima. Ostali dodaci na platu kao što su jubilarne nagrade, pokloni za djecu i regresi nijesu prihvatljivi za sufinansiranje sredstvima programa.

Prihvatljiv i opravdani trošak u Programu su bruto plate i dodatno zaposlenih osoba koje se angažuju isključivo za rad na projektu.

1.1. Postojeći zaposleni, za radno mjesto na kom je radnik zaposlen kod aplikanta u mjesecu koji prethodi mjesecu predaje projektnog prijedloga, bruto iznos se temelji na stvarnoj plati tog radnog mjesta:

- a) za radno mjesto na kom postoji radnik koji je bio zaposlen kod aplikanta zadnjih 3 uzastopna puna mjeseca koji prethode mjesecu u kom se podnosi projektni prijedlog, bruto iznos temelji se na stvarnoj plati tog radnog mjesta;
- b) za radno mjesto na kojem postoji radnik koji je bio zaposlen kod aplikanta kraće od 3 uzastopna puna mjeseca koji prethode mjesecu u kojem se podnosi projektni prijedlog te sa čijim se platnim listama može dokazati trošak bruto plate obračun će se izvesti iz dostupnih zabilježenih bruto iznosa troškova zapošljavanja tog radnika za mjesece u kojima je radnik radio kod aplikanta za mjesece koji prethode mjesecu u kojem se podnosi projektni prijedlog, koji se onda propisno prilagođavaju za razdoblje od 3mjeseca.

1.2. Novozaposleni, godišnji bruto iznosi troškova plata obračunavaju se:

- a) za novozaposlene osobe godišnji bruto iznosi troškova plata obračunavaju se na temelju dokumentovanih podataka o visini plate drugog zaposlenog osoblja raspoređenog na isto ili slično radno mjesto, a čiji su zadnji godišnji troškovi dostupni za referentno razdoblje odnosno za 12 uzastopnih mjeseci koji prethode projektnom prijedlogu;
- b) isključivo u slučaju kada kod podnosioca prijave niti jedna od zaposlenih osoba nije raspoređena na isto ili slično radno mjesto koje bi odgovaralo radnom mjestu novozaposlene osobe, za novozaposlene osobe godišnji bruto iznosi troškova plata obračunavaju se prema pravilniku o radu podnosioca prijave, nekom drugom dokumentu kojim se određuju visine plata u instituciji podnosioca prijave ili dogovorom u skladu sa obimom i zahtjevnošću radnog mjesta.

¹² „troškovi osoblja” su troškovi istraživača, tehničara i drugog pomoćnog osoblja u mjeri u kojoj je zaposleno na odgovarajućem projektu ili djelatnosti;

Ukupno sufinansiranje Fonda u ovoj kategoriji troškova ne može biti veće od 60% dodijeljenih bespovratnih sredstava.

2. **Troškovi vanjskih usluga istraživanja**, ukoliko projektni tim nije u mogućnosti da samostalno izvrši pojedine aktivnosti.

Ukupno sufinansiranje Fonda u ovoj kategoriji troškova ne može biti veće od 50% dodijeljenih bespovratnih sredstava.

3. **Troškovi materijala i sitnog inventara** za potrebe projekta. Sitni inventar odnosi se za materijale i uređaje čija je jedinična vrijednost manja od 300,00 eura bez PDV-a.

Ukupno sufinansiranje Fonda u ovoj kategoriji troškova ne može biti veće od 10% dodijeljenih bespovratnih sredstava.

4. **Troškovi instrumenata i opreme**, u opsegu i u razdoblju u kom se upotrebljavaju za projekat. Ako se ti instrumenti i oprema ne upotrebljavaju za projekat tokom cijelog njihovog vijeka trajanja, prihvatljivim troškovima smatraju se, u skladu s opšteprihvaćenim računovodstvenim načelima, samo troškovi amortizacije nastali u razdoblju trajanja projekta. Pod stavku oprema spada oprema čija je jedinična vrijednost veća od 300,00 eura bez PDV-a. Podnosilac treba voditi računa o tome da je ta oprema zaista neophodna za provjeru koncepta i dokazati da se bez te opreme projekat ne bi mogao realizovati.

Ukupno sufinansiranje Fonda u ovoj kategoriji troškova ne može biti veće od 50% dodijeljenih bespovratnih sredstava.

Prihvatljivi **indirektni troškovi** su i:

1. **Indirektni troškovi** nastali direktno kao posljedica sprovođenja projekta kod podnosioca obračunavaju se **po fiksnoj stopi do visine od 7% iznosa ukupne vrijednosti prihvatljivih direktnih troškova projekta.**

Indirektni troškovi nastali sprovođenjem projekta se ne pravdaju i uključuju na primjer:

- troškove najma i održavanja prostora (zakonom propisani periodični pregledi, zamjenu istrošenih materijala i elemenata, periodične i vanredne radove i popravke),
- režijske troškove koji uključuju grijanje/hlađenje, struju, vodu, odvoz otpad

Intenzitet državne pomoći

Intenziteti državne pomoći za projekte istraživanja i razvoja iz člana 25. Uredbe 651/2014 kako je izmijenjena Uredbama 2017/1084, 2020/972 i 2021/1237 za svakog korisnika ne mogu premašiti:

- a) 100% prihvatljivih troškova za temeljno istraživanje
- b) 50 % prihvatljivih troškova za industrijsko istraživanje;
- c) 25 % prihvatljivih troškova za eksperimentalni razvoj;

d) 50 % prihvatljivih troškova za studije izvodljivosti.

Intenziteti državne pomoći za industrijsko istraživanje i eksperimentalni razvoj mogu se povećati do maksimalnog intenziteta od 80% prihvatljivih troškova kako slijedi:

- a) za 10 postotnih poena za srednja preduzeća i za 20 postotnih bodova za mala preduzeća;
- b) za 15 postotnih poena ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
 - i. projekat uključuje djelotvornu saradnju¹³:
 - među preduzećima od kojih je najmanje jedan MSP, a niti jedno preduzeće samo ne snosi više od 70% prihvatljivih troškova; ili
 - između jednog preduzeća i jedne ili više organizacija za istraživanje i širenje znanja, pri čemu ta organizacija/organizacije snose najmanje 10% prihvatljivih troškova i imaju pravo na objavljivanje vlastitih rezultata istraživanja;
 - ii. rezultati projekta saopštavaju se širokom krugu na konferencijama, objavom, u repozitorijima s javnim pristupom, ili besplatnim računarskim programima i računarskim programima s otvorenim kodom.

Intenzitet državne pomoći za studije izvodljivosti može se uvećati za 10 postotnih poena za srednja preduzeća i za 20 postotnih poena za mala preduzeća.

Stoga, za projekte istraživanja i razvoja u skladu s ovim Programom maksimalni intenzitet državne pomoći iznosi, za

- **Mikro i mala preduzeća – 70%;**
- **Srednja preduzeća – 60%.**

Prilikom dodjele državne pomoći Fond za inovacije utvrđuje da li su ispunjeni prethodno navedeni uslovi za dodjelu maksimalnog intenziteta državne pomoći pojedinom podnosiocu zahtjeva.

3) Kumulacija državne pomoći

Državna pomoć koja se dodjeljuje na osnovu ovog Programa čije je troškove moguće utvrditi, može se sabirati:

- a) sa bilo kojom drugom državnom pomoći pod uslovom da se dotične mjere odnose na različite prihvatljive troškove koje je moguće utvrditi;

¹³ „djelotvorna saradnja” je saradnja između najmanje dvije neovisne stranke u cilju razmjene znanja ili tehnologije odnosno ostvarenja zajedničkog cilja na temelju podjele rada, pri čemu stranke zajednički utvrđuju opseg projekta saradnje, doprinose njegovoj provedbi te dijele njegove rizike i rezultate. Jedna stranka ili više njih može snositi cjelokupne troškove projekta te tako smanjiti finansijski rizik projekta za drugu(e) stranku(e). Ugovorene usluge, i pružanje usluga istraživanja za potrebe ovog dokumenta ne smatraju se oblicima suradnje

- b) sa bilo kojom drugom državnom pomoći koja se odnosi na iste prihvatljive troškove, bilo da se oni djelimično ili potpuno preklapaju, isključivo ako se tim sabiranjem ne premašuje najviši intenzitet državne pomoći ili iznos pomoći koji je primjenjiv na tu pomoć na osnovu Uredbe 651/2014 (kako je izmijenjena uredbama 2017/1084, 2020/972 i 2021/1237).

Državna pomoć koja se koja se dodjeljuje na temelju ovog Programa ne smije se sabirati s *de minimis* pomoći u odnosu na iste prihvatljive troškove ako bi njihovo sabiranje dovelo do toga da određeni intenzitet državne pomoći premaši intenzitete državne pomoći utvrđene ovim Programom.

4) Dan dodjele državne pomoći

Državna pomoć u okviru ovog Programa smatra se dodijeljenom na dan donošenja odluke Fonda za inovacije o dodjeli te pomoći korisniku, nezavisno o datumu isplate dodijeljene državne pomoći.

5) Kontrola i praćenje državne pomoći

Da bi se Agenciji za zaštitu konkurencije omogućilo praćenje državne pomoći na osnovu Uredbe 651/2014, kako je izmijenjena Uredbom 2017/1084, Uredbom 2020/972 i Uredbom 2021/1237 i ovog Programa, Fond za inovacije kao davalac državne pomoći vodi evidenciju s informacijama i pratećom dokumentacijom potrebnom da bi se utvrdilo da su ispunjeni svi uslovi utvrđeni u ovom Programu. Ta se evidencija čuva 10 godina od datuma dodjele posljednje državne pomoći na osnovu Programa.

Uslovi za dodjelu pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći)

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u okviru ovog Programa se dodjeljuje prema pravilima za dodjelu pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) u smislu *de minimis* Uredbe.

U skladu s ovim Programom maksimalan intenzitet pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoć) iznosi, za:

- **Mikro i mala preduzeća – 70%;**
- **Srednja preduzeća – 60%.**

Gornja granica pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) koja se može dodijeliti jednom privrednom društvu, odnosno mikro, malim i srednjim preduzećima u sklopu ovog Programa, u skladu sa članom 3 stavom 2 *de minimis* Uredbe ne smije preći 300.000 EUR tokom bilo kog perioda od tri fiskalne godine.

Gornja granica od 300.000 EUR se primjenjuje po jednom privrednom društvu bez obzira na oblik *de minimis* pomoći ili na cilj koji se namjerava postići, kao i nezavisno od toga da

li se *de minimis* pomoć finansira u potpunosti ili djelimično iz sredstava koja su porijeklom iz Evropske unije ili iz Crne Gore.

Za potrebe gornje granice utvrđene članom 3 stavom 2 *de minimis* Uredbe, pomoć se izražava kao bespovratna novčana sredstva. Svi iznosi koji se primjenjuju su bruto iznosi tj. iznosi prije odbijanja poreza i drugih naknada. Pomoć koja se isplaćuje u više rata, diskontuje se na vrijednost pomoći u trenutku njene dodjele. Kamatna stopa koja se primjenjuje pri diskontovanju je diskontna kamatna stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele *de minimis* pomoći.

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u okviru ovog Programa se dodjeljuje poštujući pravilo iz člana 2 stav 2 *de minimis* Uredbe, prema kojem se svi subjekti koje kontroliše, na pravnoj ili *de facto* osnovi, isti subjekat smatraju jednim privrednim društvom¹⁴. Podnosilac prijave je dužan dostaviti Izjavu pod krivičnom i materijalnom odgovornošću o svim preduzećima s kojima je povezan prema definiciji jednog privrednog društva.

Ako bi se dodjelom nove pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoći) mogla preći odgovarajuća gornja granica *de minimis* pomoći, ni jedna od tih novih pomoći ne može se dodijeliti na osnovu ovog Programa.

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) iz ovog Programa smatra se dodijeljenom na dan donošenja odluke o dodjeli pomoći male vrijednosti od strane Fonda za inovacije nezavisno od datuma isplate te pomoći privrednom društvu.

1. Izuzete djelatnosti i proizvodi

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) iz ovog Programa ne može da se dodijeli:

- a) za djelatnosti usmjerene izvozu u treće zemlje ili države članice Evropske unije, odnosno pomoć koja je direktno povezana sa izvezenim količinama, sa uspostavljanjem i funkcionisanjem distributivne mreže ili sa drugim tekućim troškovima povezanim s izvoznom djelatnošću¹⁵;

¹⁴ Pojam „jedno privredno društvo“ obuhvata sva preduzeća koja su u najmanje jednom od sljedećih međusobnih odnosa:

- a) jedno preduzeće ima većinu glasačkih prava akcionara ili članova u drugom preduzeću;
- b) jedno preduzeće ima pravo da imenuje ili smijeni većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela drugog preduzeća;
- c) jedno preduzeće ima pravo da ostvari dominantan uticaj na drugo preduzeće prema ugovoru sklopljenim s tim preduzećem ili prema odredbi statuta ili ugovora tog preduzeća;
- d) jedno preduzeće koje je akcionar ili član u drugom preduzeću, samo kontroliše, u skladu sa dogovorom sa drugim akcionarem ili članovima tog preduzeća, većinu glasačkih prava akcionara ili članova u tom preduzeću.

Preduzeća koja su u bilo kojem od odnosa navedenih u tačkama a) do d) preko jednog ili više drugih preduzeća takođe se smatraju jednim privrednim društvom.

¹⁵ Pomoć male vrijednosti za troškove učešća na sajmovima, odnosno za troškove studija ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u drugim državama ne predstavljaju pomoć namijenjenu izvozu.

b) ako je pomoć uslovljena upotrebom domaćih proizvoda umjesto uvezenih.

U slučaju spajanja ili preuzimanja preduzeća, u skladu sa članom 3 stavom 8 *de minimis* Uredbe, prilikom utvrđivanja da li se poštuje odgovarajuća najviša primjenjiva gornja granica pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) sa bilo kojom novom pomoći male vrijednosti dodijeljenom novom privrednom društvu ili privrednom društvu koje preuzima drugo privredno društvo, u obzir se uzimaju sve ranije dodijeljene pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) dodijeljene bilo kojem od privrednih društava uključenih u postupak spajanja. Pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoć) koje su zakonito dodijeljene prije spajanja ili preuzimanja i dalje su u skladu sa zakonom.

Ako se jedno privredno društvo podijeli na dva ili više posebnih privrednih društava, pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) dodijeljena prije te podjele, dodjeljuje se privrednom društvu koje je od nje ostvario korist, što je načelno privredno društvo koje je preuzelo djelatnosti za koje je korišćena pomoć male vrijednosti. Ako takva raspodjela nije moguća, pomoć male vrijednosti dodjeljuje se srazmjerno, na osnovu knjigovodstvene vrijednosti vlasničkog kapitala novih privrednih društava na datum stupanja na snagu podjele.

2. Kumulacija pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći)

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) koja se se dodjeljuje u sklopu ovog Programa može se kumulirati sa *de minimis* pomoći dodijeljenom za pružanje usluga od opšteg ekonomskog interesa do gornje granice utvrđene u Uredbi Komisije (EU) br. 2023/2832 o primjeni člana 107. i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoći koje se dodjeljuju privrednim društvima koji pružaju usluge od opšteg ekonomskog interesa¹⁶.

Pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) koja se dodjeljuje u okviru ovog Programa ne može se kumulirati sa državnom pomoći za iste opravdane troškove ili sa državnom pomoći za istu mjeru rizičnog finansiranja ako bi takva kumulacija prelazila najviši primjenjivi intenzitet ili iznos pomoći koji je u konkretnim okolnostima svakog pojedinog slučaja utvrđen uredbom o grupnom izuzeću, odnosno odlukom Agencije za zaštitu konkurencije. Pomoć male vrijednosti koja nije dodijeljena za određene prihvatljive troškove ili se njima ne može pripisati, može se kumulirati sa drugom državnom pomoći u skladu sa Uredbom 651/2014 odnosno odgovarajućom uredbom o grupnom izuzeću ili odlukom Agencije za zaštitu konkurencije.

3. Kontrola i monitoring pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći)

¹⁶ SL L, 15.12.2023., str. 11.

Fond za inovacije kao davalac pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoć) za aktivnosti predviđene ovim Programom prije dodjele te pomoći pisanim putem obavještava podnosioca prijave o predviđenom iznosu pomoći male vrijednosti izraženom u obliku bruto novčane vrijednosti (ekvivalenta subvencije), kao i o tome da je korisnik pomoći male vrijednosti, pozivajući se na *de minimis* Uredbu te navodeći njen naziv i podatke o njenoj objavi.

Fond za inovacije dodjeljuje pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) iz ovog Programa tek nakon što od podnosioca prijave dobije izjavu, u pisanom ili elektronskom obliku, o svim *de minimis* pomoćima koje je primio u Crnoj Gori od bilo kog nadležnog organa u prethodne dvije i u tekućoj fiskalnoj godini (Obrazac Izjave nalazi se u prilogu ovog Programa).

Fond za inovacije dodjeljuje novu pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u skladu sa *de minimis* Uredbom tek kada utvrdi da to neće povećati ukupan iznos pomoći male vrijednosti koju je podnosilac prijave primio do nivoa koji prelazi odgovarajuću gornju granicu iz člana 3 stava 2 *de minimis* Uredbe i da su ispunjeni svi uslovi predviđeni ovim Programom i *de minimis* Uredbom za dodjelu te pomoći.

Fond za inovacije vodi evidenciju, odnosno prikuplja i evidentira sve informacije u vezi sa dodjelom pomoći male vrijednosti u okviru ovog Programa i ispunjenju svih uslova iz *de minimis* Uredbe. Evidencija o dodijeljenoj pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoć) u okviru ovog Programa čuva se 10 fiskalnih godina od datuma kada je dodijeljena posljednja pojedinačna pomoć iz ovog Programa.

Fond za inovacije će na pisani zahtjev u roku od 20 radnih dana ili u dužem roku koji je naveden u tom zahtjevu, dostaviti Agenciji za zaštitu konkurencije sve informacije koje ova Agencija smatra potrebnim da bi ocijenila da li su ispunjeni uslovi iz *de minimis* Uredbe, a posebno o ukupnom iznosu pomoći male vrijednosti koju je bilo koje privredno društvo primilo na osnovu te Uredbe ili drugih uredaba o pomoći male vrijednosti (*de minimis*) pomoći.

4. Na osnovu ovog Programa pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć) dodjeljuje se za aktivnosti navedene u tački VII ovog Programa a za sijedeće Prihvatljive troškove:

1. Troškovi službenih putovanja povezanih sa sprovođenjem projekta. Ukupno sufinansiranje Fonda u ovoj kategoriji troškova ne može biti veće od 10% dodijeljenih bespovratnih sredstava.

2. Troškovi analize tržišta, izrade studije izvodljivosti, izrade studije ili plana za komercijalizaciju te troškovi provjere i zaštite intelektualnog vlasništva. **Ukupno sufinansiranje Fonda u ovoj kategoriji troškova ne može biti veće od 20% dodijeljenih bespovratnih sredstava.**

3. **PDV na prihvatljive troškove** za koje aplikant ne može osigurati njegov povraćaj.

VII. NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Sljedeći troškovi nijesu prihvatljivi:

- Porez na dodatu vrijednost (PDV) za koji je moguće zatražiti povraćaj;
- Dugovi i troškovi otplate duga (kamate);
- Naknade za gubitke, dugove ili potencijalne buduće obaveze;
- Troškovi koje je Aplikant prijavio, a finansirani su u okviru druge akcije ili programa koji dobije sredstva iz drugih javnih izvora finansiranja;
- Kupovina zemljišta ili objekata, uključujući i renoviranje;
- Kupovina vozila i leasing;
- Troškovi sudskih i vansudskih sporova;
- Troškovi za otvaranje, zatvaranje i vođenje računa;
- Gubici od razmjene valuta, naknade i kazne;
- Krediti trećim licima;
- Nefinansijska ulaganja;
- Troškovi reprezentacije;
- Troškovi regrutovanja, preseljenja ili pretplate;
- Nabavka polovne ili remontovane robe;
- Troškovi održavanja патената koji nijesu proizašli iz projekta;
- Troškovi koji se odnose na razvoj i komercijalizaciju;
- Troškovi učešća i putovanja na sajmove i konferencije sa svrhom komercijalizacije;
- Troškovi oglašavanja, prodaje i/ili distribucije proizvoda ili usluga.
- Svi ostali troškovi koji nijesu navedeni u kategoriji prihvatljivih troškova.

VIII. SUFINANSIRANJE OD STRANE PODNOSIOCA PRIJAVE

Podnosilac prijave se obvezuje da će osigurati dodatna sredstva za sufinansiranje projekta. Sufinansiranje može biti iz vlastitih izvora ili osiguravanjem finansiranja na drugi način. Sredstva ne smiju biti iz bespovratnih javnih izvora, niti iz sredstava Evropske unije.

Iz sredstava sufinansiranja od strane podnosioca prijave mogu se finansirati svi prihvatljivi troškovi ovog Programa, odnosno troškovi koji se odnose na prihvatljive aktivnosti projekta.

IX. DVOSTRUKO FINANSIRANJE

Načelo zabrane dvostrukog finansiranja podrazumijeva da se treba izbjegavati dvostruko finansiranje istih troškova iz državnog budžeta, programa Unije, međunarodnih izvora te drugih davalaca državne pomoći. Pojedinom podnosiocu sredstva se mogu dodijeliti samo jednom za svako djelovanje, a isti troškovi ni u kakvim okolnostima ne smiju se dvaput finansirati iz gore navedenih izvora.

Podnosioci ne smiju tražiti/primiti sredstva iz drugih javnih izvora za troškove koji će im biti nadoknađeni u okviru prijavljenog i za finansiranje odabranog projekta.

Ukoliko je podnosilac konkurisao za sredstva od drugih davalaca državne pomoći za iste opravdane troškove, potrebno je da dostavi izjavu u kojoj se navodi iznos i status ove pomoći.

X. PRIHVATLJIVA PODRUČJA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Ovaj Program je usklađen sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore (2019-2024), kojom su utvrđeni sljedeći strateški prioriteti:

- Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane;
- Energetika i održiva životna sredina;
- Održivi i zdravstveni turizam; i
- Informaciono-komunikacione tehnologije kao horizontalni sektor.

Strategija pametne specijalizacije Crne Gore za period od 2019. do 2024. dostupna je na sljedećem linku: [Strategija pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024 \(www.gov.me\)](https://www.gov.me). Do usvajanja nove Strategije pametne specijalizacije (2026-2031), Crna Gora je omogućila održivost Prioriteta i mjera iz prethodnog strateškog ciklusa.

Najmanje 70% raspoloživih sredstava Fonda u okviru ovog Programa biće opredijeljeno za prijave u navedenim prioritetnim oblastima Strategije pametne specijalizacije Crne Gore, u zavisnosti od dostupnosti kvalitetnih projekata.

XI. POSTUPAK DODJELE BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Da bi se prijavio na Javni poziv, Prihvatljivi podnosilac prvo mora da se registruje na portal Fonda putem linka www.programifonda.me. Zahtjev za registraciju naloga se automatski odobrava, nakon čega Prihvatljivi podnosilac dobija potrebne akreditivne putem maila. Nakon registracije, Prihvatljivi podnosilac može podnijeti svoju Prijavu direktno na portalu.

Potencijalni podnosioci prijave mogu za vrijeme trajanja Javnog poziva postavljati pitanja u svrhu dobijanja dodatnih pojašnjenja i obrazloženja odredbi Poziva. Upiti se mogu postavljati do kraja radnog dana prije zatvaranja Javnog poziva.

U postupku dodjele bespovratnih sredstava (u daljem tekstu: postupak dodjele) sprovode se:

1. procjena projektnih prijedloga u odnosu na administrativne kriterijume;
2. procjena projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume odabira;
3. procjena uticaja na životnu sredinu;
4. donošenje Odluke o finansiranju.

Postupak dodjele sprovodi Fond za Inovacije Crne Gore.

S obzirom na vrstu, kompleksnost i broj očekivanih projektnih prijedloga te zahtjevnost i složenost postupka dodjele, postupak dodjele traje maksimalno 120 dana od dana zatvaranja poziva. Cilj provjera u okviru postupka dodjele je provjeriti usklađenost projektnih prijedloga s dolje navedenim administrativnim i kriterijumima za ocjenu kvaliteta. *U opravdanim slučajevima Fond za Inovacije Crne Gore može produžiti trajanje postupka dodjele o čemu izdaje obavještenje.*

Procjena projektnih prijedloga u odnosu na administrativne kriterijume

Administrativna provjera projektnih prijedloga sprovodi se u skladu sa dolje utvrđenim kriterijumima koju će sprovoditi Menadžeri Fonda ili druga lica zaposlena u Fondu koja odredi Izvršni direktor. Ovi kriterijumi se strogo primjenjuju i bilo koji projektni prijedlog koji ne ispunjava sve administrativne kriterijume navedene u Javnom pozivu ne ulazi u

dalji postupak. Provjera ispunjenosti administrativnih kriterijuma sprovodi se prije početka, a nastavlja se i za vrijeme procjene projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume odabira. Nakon pregleda administrativnih kriterijuma podnosiocima prijava koji nijesu zadovoljili administrativne kriterijume šalje se odluka o odbijanju, odnosno isključenju prijedloga projekta iz daljeg postupka. Odluku o isključenju prijedloga iz daljeg postupka zbog neispunjavanja administrativnih kriterijuma donosi Izvršni direktor Fonda. Odluka je konačna i ne može se osporiti, osim u slučaju administrativne greške. Prigovor se šalje Fondu elektronskom poštom na adresu:

info@fondzainovacije.me.

Administrativni kriterijumi:

- a) Podnijeta je sva tražena dokumentacija iz tačke XII za prijavu te je napisana na engleskom jeziku
- b) Sadržaj projektne prijave je ispunjen po ispravnim obrascima (prijavni obrazac, finansijski plan, biografije tima, potpisana i pečatirana izjava podnosioca prijave, potpisana i pečatirana izjava o (ne)povrativosti PDV-a, popunjen, potpisan i pečatiran upitnik za procjenu uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja)
- c) Prihvatljivi podnosioci prijave su MMSP u skladu sa definicijom u Prilogu 1. Uredbe GBER
- d) Prijava je predata u elektronskom obliku preko portala na web stranici Fonda u roku navedenom u Javnom pozivu
- e) Prema finansijskom planu iznos pomoći tražene od Fonda nije manji od 20.000 i nije veći od 40.000 eura
- f) Trajanje projekata je najmanje 4 mjeseca, a najviše 12 mjeseci.
- g) Aktivnosti projekta su u skladu s prihvatljivim aktivnostima u sklopu ovog Programa kako su navedene u tački V.
- h) Podnosilac u bilansu stanja na dan 31.12.2024. ima pozitivnu vrijednost kapitala.

Procjena projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume odabira

Svi projektni prijedlozi koji su zadovoljili administrativne kriterijume ulaze u postupak procjene projektnih prijedloga u odnosu na kriterijume odabira.

Menadžeri Fonda, nakon uvida u projektne prijedloge, svaki projektni prijedlog šalju trojici evaluatora koji su iz područja tehnologije kojoj projekat pripada.

Da bi projektni prijedlog ušao u postupak procjene po kriterijumima odabira mora zadovoljiti pred kriterijum koji se odnosi na tehnološki nivo razvijenosti inovacije. Pred kriterijum 1 provjeravaju evaluatori.

1. Tehnološki nivo razvijenosti inovacije (proizvoda / usluge / tehnologije/procesa) na početku projekta jasno je opisan i može se svrstati između

TRL 3 - TRL 4 (nije niži od TRL 3 niti viši od TRL 4):

- Da
- Ne

Podnosilac prijave kojem je po ovom kriterijumu dodijeljeno NE od dvojice od trojice evaluatora isključuje se iz postupka dodjele te se ne vrše dalje provjere.

Kriterijumi odabira koje ocjenjuju evaluatori su:

1. PROJEKAT

1.1. Da li su cilj, svrha i očekivani rezultati projekta jasno su definisani i obrazloženi ?

- a) Cilj, svrha i očekivani rezultati projekta su izuzetno jasno definisani i obrazloženi
- b) Ciljevi su vrlo dobro definisani i obrazloženi
- c) Ciljevi su dobro definisani i obrazloženi
- d) Ciljevi nisu dobro definisani i obrazloženi
- e) U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

Pitanja za komentare:

Jesu li ciljevi jasno navedeni i dobro obrazloženi? Na koji bismo način mogli provjeriti postizanje ciljeva? Možemo li objektivno izmjeriti da li će predloženi ciljevi biti postignuti ili ne? Jesu li predloženi ciljevi ostvarljivi?

1.2. Sprovodljivost predloženog istraživanja odnosno je li predloženo istraživanje izvodljivo u smislu prikladnosti aktivnosti, vremenskog rasporeda, proračuna i može li se ostvariti u predloženom razdoblju.

- a) Predloženo istraživanje je izuzetno lako izvodljivo.
- b) Predloženo istraživanje je lako izvodljivo.
- c) Predloženo istraživanje je izvodljivo.
- d) Predloženo istraživanje nije izvodljivo
- e) U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

Pitanja za komentare

Ima li projektni prijedlog jasan, cjelovit, izvodljiv i detaljno opisan plan sprovođenja, koji uključuje aktivnosti identifikovane na odgovarajući način kao i realističnu procjenu

vremenskog okvira i potrebnih resursa za njegovo sprovođenje uključujući adekvatan i jasno razrađen proračun. Jesu li metode istraživanja prikladne? Što se tiče predloženih ciljeva, je li vremenski raspored ostvarljiv? Je li predloženi proračun isplativ i prikladan za predloženi projekat?

2. NIVO INOVATIVNOSTI

2.1. U odnosu na tržište inovacija (proizvod, usluga i/ili tehnologija), koja je predmet projektnog ulaganja, prema nivou novosti rješenja predstavlja:

- a) Radikalnu inovaciju za tržište (ili stvaranje sasvim novog tržišta)
- b) Znatno poboljšanje u odnosu na postojeća rješenja na tržištu
- c) Inkrementalnu inovaciju u odnosu na postojeća rješenja na tržištu u svrhu stvaranja novih verzija proizvoda, usluga, tehnologija primjenjivih na nova tržišta
- d) Inovacija ne predstavlja radikalno, znatno poboljšanje niti inkrementalnu inovaciju u odnosu na postojeća rješenja na tržištu
- e) U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

Pitanja za komentare

Temelji li se inovacija na najnovijim rezultatima istraživanja i tehnološkog razvoja? Obrazložite zašto smatrate da je inovacija radikalna ili predstavlja poboljšanje ili je inkrementalna u odnosu na postojeća rješenja na tržištu? Ima li projekat tehnološki rizik, tj. ne zna se da li se ideja/predloženo rješenje može izraditi i kao takvo funkcionisati?

2.2. U odnosu na poslovno okruženje inovacija procesa koja je predmet projektnog ulaganja, prema nivou novosti rješenja predstavlja:

- a) Radikalnu inovaciju
- b) Znatno poboljšanje u odnosu na postojeća rješenja
- c) Inkrementalnu inovaciju u odnosu na postojeća rješenja
- d) Inovacija ne predstavlja radikalno, znatno poboljšanje niti inkrementalnu inovaciju
- e) U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

Pitanja za komentare:

Temelji li se inovacija na najnovijim rezultatima istraživanja i tehnološkog razvoja? Obrazložite zašto smatrate da je inovacija radikalna ili predstavlja poboljšanje ili je inkrementalna u odnosu na postojeća rješenja na tržištu? Ima li projekat tehnološki rizik, tj. ne zna se da li se ideja/predloženo rješenje može izraditi i kao takvo funkcionirati?

Evaluator ocjenjuje kriterijum 2.1. ili kriterijum 2.2.

3. PROCJENA TRŽIŠNOG POTENCIJALA

3.1. Proizvod ili usluga i/ili tehnologija koji će rezultirati iz projekta predstavljaju inovaciju na:

- a) Globalnom tržištu
- b) Regionalnom tržištu
- c) Lokalnom tržištu (CG)
- d) Proizvod/usluga/tehnologija ne predstavlja inovaciju za globalno, međunarodno, regionalno ili lokalno tržište
- e) U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

Pitanja za komentare

Procijenite tržišni doseg proizvoda/usluge/tehnologije koji se temelji na predloženoj inovaciji, odnosno ima li inovacija potencijala za uspjeh na ciljanom tržištu na kom se nalazi manja konkurencija ili je uopšte nema, te ima li inovacija potencijal za uspjeh na globalnom tržištu. Takođe, jesu li potencijalni korisnici/kupci adekvatno opisani, je li predložen poslovni model i način ulaska na ciljano tržište, ispravno procijenjen početni tržišni udio, analizirana konkurencija (supstituti), uočene potencijalne barijere ulaska na tržište, predloženi regulatorni zahtjevi koje treba ispuniti, uključujući i zahtjeve vezane za intelektualno vlasništvo?

3.2. Modernizacija poslovanja primjenom inovativnih procesnih rješenja rezultiraće konkurentnošću preduzeća na:

- 1. Globalnom tržištu
- 2. Regionalnom tržištu
- 3. Lokalnom tržištu (CG)
- 4. Primjena inovativnih procesnih rješenja neće rezultirati konkurentnošću preduzeća na globalnom, međunarodnom, regionalnom ili lokalnom tržištu.

5. U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

Pitanja za komentare

Procijenite hoće li modernizacija poslovanja primjenom inovativnih procesnih rješenja rezultirati konkurentnošću preduzeća na ciljanom tržištu na kom se nalazi manja konkurencija ili je uopšte nema te ima li inovacija potencijal za konkurentnost preduzeća na globalnom tržištu? Takođe, jesu li potencijalni korisnici/kupci adekvatno opisani, je li predložen poslovni model i način ulaska na ciljano tržište, ispravno procijenjen početni tržišni udio, analizirana konkurencija (supstituti), uočene potencijalne barijere ulaska na tržište, predloženi regulatorni zahtjevi koje treba ispuniti, uključujući i zahtjeve vezane za intelektualno vlasništvo?

Evaluator ocjenjuje kriterijum 2.4. ili kriterijum 2.5.

Obrazloženje:

Globalno tržište podrazumijeva doseg inovacije na svjetsko tržište; regionalno tržište podrazumijeva zemlje okruženja (Bosnu i Hercegovinu, Albaniju, Kosovo, Republiku Srbiju, Republiku Hrvatsku i Makedoniju), lokalno tržište podrazumijeva tržište CG

4. OPERATIVNI KAPACITETI APLIKANTA - Stručnost ključnih članova tima, vještine i sposobnost da sprovedu predloženi projekat
- 4.1. Da li su struktura i kompetencije svih članova projektnog tima potrebnih za sprovođenje projekta adekvatne, odnosno da li su njihove odgovornosti realno raspoređene i opisane?
- a) Struktura i kompetencije svih članova projektnog tima su odlične
 - b) Struktura i kompetencije svih članova projektnog tima su vrlo dobre
 - c) Struktura i kompetencije svih članova projektnog tima su dobre
 - d) Struktura i kompetencije svih članova projektnog tima su minimalne
 - e) U dostupnoj dokumentaciji nije pruženo dovoljno informacija za kvalitetnu procjenu ovog kriterijuma.

Pitanja za komentare:

Je li podnosilac prijave osigurao adekvatne ljudske resurse potrebne za sprovođenje projekta, na realan način definisao strukturu, kvalifikacije i kompetencije članova

projektnog tima i rasporedio njihove odgovornosti i isplanirao upravljanje projektom, te jesu li članovi projektnog tima sposobni da realizuju poslovnu ideju?

Evaluatori ocjenjuju pojedinačne aspekte koji sačinjavaju svaki evaluacioni kriterijum, a svaki aspekt ocjenjuju na skali od pet brojeva - od 1 do 5. Njihove ocjene su jednako vrijedne, te se stoga izvlači srednja vrijednost. Od evaluatora se očekuje da uz svaku ocjenu dodaju i komentar u obliku koji će dati podnosiocima prijave jasnu povratnu informaciju.

Konačna ocjena evaluacije formira se na osnovu sljedeće formule:

$$K = 0,2I + 0,35II + 0,25III + 0,2IV$$

gdje su *I*, *II*, *III* i *IV* srednje ocjene (obračunava se na temelju aritmetičke sredine za svaki kriterijum i na temelju aritmetičke sredine za sve kriterijume zajedno) trojice evaluatora za odgovarajući kriterijum te je *K* konačna ocjena projektnog prijedloga. Konačna ocjena obračunava se zaokruživanjem na 2 decimale.

Da bi projektni prijedlog bio finansiran mora imati konačnu ocjenu (K) najmanje 3,50.

Procjena uticaja na životnu sredinu

Prijave koje budu preporučene za finansiranje, biće podvrgnute procjeni uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja od strane Eksternog eksperta za procjenu uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja, kako bi se potvrdilo ispunjenje uslova definisanih Okvirnim Programom za procjenu uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja Fonda za inovacije (PUŽS).

Procjena uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja sastoji se od pregleda Upitnika o procjeni uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja za sve prijave koje su uspješno prošle evaluaciju i koje su preporučene za finansiranje. Ukoliko je prijava nakon pregleda upitnika svrstana u kategoriju B, podnosilac prijave je obavezan da pripremi Plan zaštite životne sredine (EMP – Environmental Management Plan) i dostavi ga Fondovom eksternom stručnjaku za procjenu uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja. Ovo je jedan od uslova za potpisivanje Ugovora o finansiranju.

Smjernice vezane za sadržaj EMP-a nalaze se u PUŽS-u, koji je dostupan na web stranici Fonda. PUŽS navodi procedure zaštite životne sredine i socijalnih pitanja kojih podržani projekti moraju da se pridržavaju, a koji su usklađeni sa nacionalnim zakonodavstvom u Crnoj Gori.

U slučaju da određeni projekat/rješenje zahtjeva EMP, a podnosilac prijave ga ne pripremi, ta prijava neće biti finansirana. Dodatno, sve prijave koje su uspješno prošle

evaluaciju i preporučene su za finansiranje, a koje budu svrstane pod kategorijom A (visokog rizika) u skladu sa PUŽS-om automatski se smatraju neprihvatljivim za finansiranje u okviru ovog Programa. Za prijave koje su svrstane pod kategorijom niskog rizika (C), nije obavezna izrada EMP-a, te će iste biti finansirane bez obaveze pripreme EMP-a.

Donošenje odluke o finansiranju

Na temelju konačne ocjene (K) svih projektnih prijedloga formira se konačna rang lista, Menadžeri Fonda kontaktiraju najviše rangirane prijave i dogovaraju uslove sprovođenja projekta. Pregovori se mogu odnositi na finansijski, pravni i/ili sadržajni dio projektnih prijedloga, s obzirom na komentare nezavisnih evaluatora. Podnosioci su dužni dostaviti sljedeću dodatnu dokumentaciju:

1. Dokumenti vezani za obračun troška plata osoblja:
 - 1.1. Za novozaposlene osobe dostaviti prijedlog ugovora (nepotpisan) te dokument na osnovu koga je određena plata
 - 1.2. Za postojeće zaposlene dostaviti platne liste za razdoblje od 3 uzastopnih punih mjeseci koji prethode projektnom prijedlogu
2. Validnu ponudu za svaki trošak veći od 6.000 eura osim za troškove osoblja.
3. Plan nabavki
4. Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoć).
5. Izjava o povezanim licima
6. Potvrda ili uvjerenje iz Privrednog suda da protiv organizacije nije pokrenut i da se ne vodi stečajni postupak, odnosno postupak likvidacije
7. Potvrda o izmirenim poreskim obavezama ili odgovarajući dokument o reprogramu poreskog duga iz Poreske uprave.

Nakon završenih pregovora šalju se odluke o prihvatanju ili odbijanju projekata.

Podnosioci prijave kojima su odobreni projekti pozivaju se na potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Popis korisnika s kojima je potpisan Ugovor o dodjeli granta bit će objavljen na internet stranici Fonda za inovacije u roku od 10 radnih dana nakon stupanja na snagu Ugovora.

Objavljuju se najmanje sljedeći podaci:

- naziv korisnika;
- naziv projekta;
- iznos bespovratnih sredstava dodijeljenih projektu i stopu sufinansiranja (intenzitet pomoći);
- kratak opis projekta.

XII. DOKUMENTACIJA KOJA JE POTREBNA ZA SPROVOĐENJE PROGRAMA

1. Javni poziv za Program provjere inovativnog koncepta
2. Program provjere inovativnog koncepta
3. Pravilnik za evaluaciju projekata
4. Ugovor o dodjeli granta

Dokumentacija za prijavu

1. Prijavni obrazac
2. Finansijski plan
3. Biografija za članove projektnog tima
4. Izjava podnosioca prijave
5. Izjava o (ne)povrativosti PDV-a
6. Bilans stanja i bilans uspjeha podnosioca na dan 31.12.2024.
7. Upitnik za procjenu uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja

Podnosiocima prijave se savjetuje da provjere da li je njihova prijava kompletna koristeći **Kontrolnu listu** koja je sastavni dio ovog javnog poziva.

Napomena: Dokumentacija za prijavu mora biti dostavljena u istom formatu kao što je na internet stranici Fonda. Prijavni obrazac, finansijski plan i biografije članova projektnog tima moraju biti dostavljene preko portala Fonda na engleskom jeziku u formatu dostupnom na internet stranici Fonda. Prijavni obrasci su integralni dio ovog priručnika i podnosioci prijave su u obavezi da prate specifična uputstva navedena u ovim obrascima. Sve izjave moraju biti pečatirane i potpisane od strane ovlašćenog lica.

Fond će pružiti savjetodavnu podršku svim zainteresovanim podnosiocima prijave koja može biti potrebna u pogledu administrativnih aspekata pripreme predloga projekta za program putem elektronske pošte, telefona, kroz najčešće postavljena pitanja, info sastanke i otvorena vrata. Imajte u vidu činjenicu da osoblje Fonda ne može pružiti podršku u pisanju sadržaja prijave, niti može dati savjet ili kvalitativni sud vezan za kvalitet sadržaja prijave.

XIII. INDIKATORI NA NIVOU PROJEKATA I PROGRAMA ZA PROVJERU INOVATIVNOG KONCEPTA

Programom za provjeru inovativnog koncepta podržaće se projekti koji imaju ranu fazu tehnološke spremnosti, odnosno od TRL3 do TRL4. Podrška će biti usmjerena na projekte

Priručnik za Program provjere inovativnog koncepta

s jasno definisanim očekivanim rezultatima, u skladu s prethodno navedenim ciljevima Programa.

Za potrebe praćenja postignuća projekta, aplikant je obvezan u Prijavnom obrascu odabrati indikatore iz Tablice 1 i navesti konkretne ciljne vrijednosti indikatora koje očekuje ostvariti sprovođenjem projekta. Takođe je u Prijavnom obrascu potrebno obrazložiti ciljne vrijednosti i njihove veze s planiranim projektnim aktivnostima. Ostvarenje indikatora rezultata pratiće se za vrijeme trajanja sprovođenja projekta, a indikatori ishoda i učinka u periodu nakon sprovođenja.

U okviru praćenja i vrednovanja projektnih postignuća, uzimaće se u obzir neizvjesnost postizanja indirektnih rezultata Programa koji se mjere na nivou ishoda i učinka.

Tabela 1 Indikatori na nivou projekata i programa

[O] Cilj Programa: Povećanje razvoja i uvođenja inovativnih proizvoda, usluga, tehnologija ili procesa koji su rezultat primijenjenih istraživačko-razvojnih aktivnosti					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
01	Učinak	Povećan udio inovativnih preduzeća koja stvaraju proizvode koji su novi za tržište	Inovativna preduzeća koja sopstvenim istraživanjem i razvojem stvaraju nove proizvode	Pet godina od završetka sprovođenja projekta	Aplikanti ne uključuju indikator u projektni prijedlog. Fond za inovacije će indikator pratiti na nivou Programa.
	Opis: Indikator mjeri udio inovativnih preduzeća u Crnoj Gori u odnosu na EU 27 koja sopstvenim istraživanjem i razvojem stvaraju nove proizvode za tržište. U okviru praćenja indikatora pratiće se udio inovativnih preduzeća prema pripadajućim strateškim prioritetima utvrđenim S3. Izvor provjere: European Innovation Scoreboard, u razdoblju nakon sprovođenja				
02	Učinak	Povećan udio inovativnih preduzeća koja uvode procesne inovacije	Inovativna preduzeća koja sopstvenim istraživanjem i razvojem uvode procesne inovacije	Pet godina od završetka sprovođenja projekta	Aplikanti ne uključuju indikator u projektni prijedlog. Fond za inovacije će indikator pratiti na nivou Programa.
	Opis: Indikator mjeri udio inovativnih preduzeća u Crnoj Gori u odnosu na EU 27 koja sopstvenim istraživanjem i razvojem uvode procesne inovacije. U okviru praćenja indikatora pratiće se udio inovativnih preduzeća prema pripadajućim strateškim prioritetima utvrđenim S3. Izvor provjere: European Innovation Scoreboard, u razdoblju nakon sprovođenja				
03	Učinak	Smanjen udio neinovativnih	Neinovativna preduzeća koja	Pet godina od završetka	Aplikanti ne uključuju

Priručnik za Program provjere inovativnog koncepta

		preduzeća s potencijalom za inovacije	imaju potencijal za inovacije	spvođenja projekta	indikator u projektni prijedlog. Fond za inovacije će indikator pratiti na nivou Programa.
	Opis: Indikator mjeri udio neinovativnih preduzeća s potencijalom za inovacije u Crnoj Gori u odnosu na EU 27. Izvor provjere: European Innovation Scoreboard, u razdoblju nakon spvođenja				

[A] Jačanje kapaciteta i sposobnosti privatnog sektora za razvoj inovacija

Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
A	Ishod	Broj zaposlenih osoba u preduzeću u istraživačko-inovacijskim aktivnostima	Zaposleni u preduzeću	Tri godine od završetka sprovođenja projekta	Indikator je potrebno odabrati i za njega postaviti ciljanu vrijednost na nivou projekta za svaki projekat.
	Opis: Indikator mjeri broj zaposlenih u preduzeću koji su angažovani na istraživačko razvojnim aktivnostima unutar preduzeća bez obzira na visinu stručne spreme. Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa po završetku sprovođenja projekta				

[Aa] Povećanje uključenosti osoblja u preduzeću u istraživačko-inovacione aktivnosti

Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
Aa	Rezultat	Broj novozaposlenih osoba uključenih u sprovođenje projekta	Zaposleni u preduzeću	Na kraju projekta	Indikator je potrebno odabrati i za njega postaviti ciljanu vrijednost na nivou projekta za svaki projekat.
	Opis: Indikator mjeri broj novozaposlenih osoba u preduzeću koji su uključeni u sprovođenje projekta bez obzira na visinu stručne spreme. Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa po završetku sprovođenja projekta				

Priručnik za Program provjere inovativnog koncepta

[B] Kreiranje zalihe kvalitetnih inovativnih projekata s visokim nivoom spremnosti za dalji razvoj i komercijalizaciju					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
B	Ishod	Broj projekata u fazi razvoja proizvoda, usluge, tehnologije ili procesa	Broj projekata	Tri godine od završetka sprovođenja projekta	Indikator je potrebno odabrati i za njega postaviti ciljanu vrijednost na nivou projekta za svaki projekat.
	Opis: Indikator prati broj projekata koji su u fazi razvoja proizvoda, usluge, tehnologije ili procesa. Izvor provjere: izvještaj i/ili anketa po završetku sprovođenja projekta				

[Ba] Broj izrađenih dokumenata u svrhu komercijalizacije inovacija					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
Ba	Rezultat	Broj izrađenih dokumenata u svrhu komercijalizacije inovacija	Dokument	Na kraju projekta	Indikator je potrebno odabrati i za njega postaviti ciljanu vrijednost na nivou projekta za svaki projekat koji uključuje aktivnosti izrade navedenih dokumenata.
	Opis: Indikator mjeri broj analitičkih dokumenata, studija, planova, strategija, te sličnih dokumenata razvijenih a kojima je svrha podrška u komercijalizaciji tehnologija i inovacija povezanih sa sprovođenjem projekta. Izvor provjere: izvještaji za vrijeme trajanja sprovođenja projekta i završni izvještaj				

[Bb] Izrađen prototip					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora

Priručnik za Program provjere inovativnog koncepta

	Rezultat	Broj uspješno dokazanih koncepata	projekat	Na kraju projekta	Potrebno je odabrati najmanje jedan indikator rezultata iz grupe Bb i za njega postaviti ciljanu vrijednost na nivou projekta.
Bb	Opis: Indikator se odnosi na broj projekata u kojima je uspješno dokazan koncept. Na kraju sprovođenja projekata ocjenjuje se je li koncept dokazan, dokazan djelimično, dokazan s dodatnim neplaniranim rezultatima ili nije potvrđen. U ostvarenje pokazatelja ubrajaju se svi projekti u kojima je koncept djelimično ili u potpunosti uspješno dokazan. Izvor provjere: završni izvještaj o sprovođenju projekta i propratna dokumentacija				

[Bb1] Demonstrirana tehnička izvodljivost					
Oznaka indikatora	Nivo	Indikator	Jedinica mjere	Rok za ostvarenje	Napomena vezano za odabir indikatora
	Rezultat	Broj demonstracija tehničke izvodljivosti	projekat	Na kraju projekta	Potrebno je odabrati najmanje jedan pokazatelj rezultata iz grupe Bb i za njega postaviti ciljanu vrijednost na nivou projekta.
Bb1	Opis: Indikator se odnosi na broj projekata u kojima je uspješno demonstrirana tehnička izvodljivost. Izvor provjere: završni izvještaj o sprovođenju projekta i propratna dokumentacija				